

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 25— Cor.
Pe jumătate an . . . 12—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2—70

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oră și intercomunic.
Nr. 753.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zăreyi Nr. 11—

CASERTELE
se primesc la adresa
redacției.

Moștenite publice și Lit.
devenite costă ziarul 20 Bl

Manuscrisurile nu se in-
caspoiază.

ROMÂNUL

Situația politică

Noul șef al consiliului de miniștri, Ladislau Lukács a început în sfârșit pe linia întreagă tratativele pentru limpezirea situației parlamentare. Punctul de gravitație al tuturor chestiunilor pendente, știu că e reforma electorală și primul-ministru stăruie înainte de toate pentru echilibrarea divergențelor în raza acestui punct. În cursul zilei de ieri, el a comunicat cu toți șefii de partide și i-a orientat asupra concepției ce are în acest scop. Vădă de mister s'a ridicat, deci și suntem în situație să cunoaștem, dacă nu mai mult, cel puțin cadavrele mari ale reformei contemplate de Lukács. Și atâta ajunge pentru confirmarea atitudinii noastre.

Putem fixa chiar dela început, că principul fundamental al reformei e asigurarea *supremăției maghiare*, principiu care a prezidat la toate proiectele de până acum. Noul sistem răsădit din acest principiu e un sistem așa numit *curial*, care inaugurează două categorii de drepturi: în cea dintâi grupându-se alegătorii înzestrați în baza censului material, în a doua alegătorii înzestrați în baza censului intelectual. Censul material va fi redus în mod esențial, prin ceea ce s'ac dubla numărul alegătorilor de până acum; censul intelectual se va întinde până la limita analfabetismului. Numărul circumscripțiilor va fi sporit dela 413 la 420, — treizute circumscripții aparținând categoriei prime, restul categoriei a doua. În cele dintâi vorurile

se vor da în mod public, în cele din urmă se va institui votarea secretă.

Cu alte cuvinte: orașele, aproape toate, vor aparține categoriei censului intelectual și vor vota cu bulstine, — în vreme ce provincia va rămâne și mai departe prafă sistemului de comitate și teroare din trecut. Dar să lăstern să vorbească însuși Lukács:

— Voi introduce în sistemul de până acum — a declarat el corespondentului unui ziar de frunte — votul universal, egal și secret fără ca să primejduiască nici unul din marile interese pe care nu ni este lăsat să le pierdem din vedere. Metoda e tranșantă. Va desvolta treptat sufragiul universal și în același timp va oferi pătușilor mai culte o școală practică în scopul dezvoltării treptate de mai departe. În orașele mai mari voi realiza chiar de pe acum votul universal, egal și secret și voi înzestra cu drepturi depline clasa industrială inteligentă. În ce privește censul material voi fixa o cale mijlocie, care va face să dispară inegalitățile legii de până acum. Tu, apoi, să accentuezi deosebit, că clasa industrială va putea să cucerască un număr de mandate atât de însemnat, cum astăzi nici ea poate să spera.

— Dorința mea — a mai declarat Lukács unui ziar din Viena — e o reformă cu adevărat democratică și cred, că voi putea mulțumi în privința aceasta chiar și elementele cele mai radicale, ba până și pe socialiști. De altă parte însă, *voiesc să apar interesele naționale și în punctul acesta*

voi avea de sigur concursul tuturor partidelor din opoziție. Cred că am nimerit calea, pe care se pot întâlni amândouă interesele.

E clar, că primul ministru voiește să jertfească numai o singură categorie de interese, pe cea a națiunilor nemaghiare. Intențiile lui sunt deci tot atât de anti-naționale, tot atât de herostratice, tot atât de criminale ca ale contelui Andrássy de pildă, căci planul lui Lukács e în esență tot pluralismul și deosebirea e numai de ordin exterior. Și cu toate că reforma lui Lukács e numai de tranziție și — după cum afirmă zările guvernamentale — e contemplată numai pentru două cicluri parlamentare, ea rămâne totuși o frustrare nu numai a intereselor adevărate ale țării, ci de-adreptul un atentat împotriva intereselor de pașnică dezvoltare a monarhiei.

Nu ne-am îndoit o singură clipă, că Ladislau Lukács, a cărui personalitate politică s'a încheștat timp de trei decenii în atmosfera cea mai saturată de imperialism maghiar, în atmosfera oligarhiei 67-iste, nu poate să fie decât o nouă expresie a ideologiei sovine și că intențiile lui nu pot să pornească decât din același substrat de ură seculară. De aceea alaiul cu care a fost întâmpinat din partea cercurilor ungarești, ne-a dumerit chiar dela început.

Realizându-se reforma lui Lukács, e clar că drepturile noastre constituționale vor fi reduse și mai mult și noul satelit al coroanei a găsit poate chiar în împrejurarea aceasta secretul rotațiunii sale furtive. Partidele ungarești, de astăzi, — văzându-

VISUL LUI GELU.

Nemângășatul Gelu Vodă
Cu o mână de oșteni de frunte
Pe roți, pe coamele rotunde
Merga la luptă, să ia frunte
Furtună aședelor păgâne.
Mergem în câmp, de-odată vântul
S'a molcomit și Gelu Vodă
Ca cel mai brav răză cuvântul:

„Kram în marginea pădurii
Într'un omurj senin de vară
Când s'întul bomăreca alene
Prin baldă n'îndră de secură.
Un cântec cântă o doamnă
În preajma turnei răzleșite
Dăruie, în altă cu jale
Dăruie înaltă nădă,

Ca și pe vremuri de moarte
De cămărită, Un vis de oclău
K'le strălucit în calce verde.
Peșă peșete înghetădurată
Acu'o cântălidă fierovară

Cu spînta cruce în mîna dreaptă
Mă-a povestit cu ochii umeri
Ca soarte tristă ne așteaptă.

Ne ea întrînge mîna cruce
A născuții logat în potimi
Nepoșii noștri multă vreme
Vor fi părtoși, nimeni de barimi.
Eur' codrii înfrățiti cu doimu
În parca nopților cereale
Vor spune cerului căleorul
Nădejtelor neprihătute.

Și a lăsat, Oștenii mîndrii
Pășera înghețurată în urea
Ca și în sejurul de jertfă
A lăsat în jale, în jale
Dăruie, mîndria s'înt
Ca și pe vremuri de moarte
De cămărită, Un vis de oclău
K'le strălucit în calce verde.

Vasile Stănescu.

Foileton științific

Vrășmașii noștri

Muștele și propășirea boalelor — Tifosul, tuberculoza, kolera etc. — Mortalitatea produsă de muște — Ce este de făcut.

De câte ori, cititorule, după o țară lungă și grea, nu ai privit cu un sens de bucurie prima mușcă ce și-s'a arătat în primăvară, ce pe un mesager înaripat al căldurii, al vremii bune, al verii? De câte ori o mușcă nu te-a făcut să zâmbești bucuros, gândindu-te că s'a clădit cu toată, aproape cum te-a făcut să zâmbești primul fluture?

Și totuși, dacă ai ști ce vrășmaș teribil ne este mușca!

Știința modernă, cu mijloacele sale de cercetare foarte perfecționate, a ajuns la concluzia că *musca domestică* constituie un pericol permanent al omului, și este un răvărat mesager înaripat al morții.

O mulțime de boale s'întădăsc și se nasc astfel: tifosul, holera, cizatoria, — în general toate miile și demențele și tuberculoza, difteria, scarlatina, varșatul (bubonul), călbăra paraziților și multe februri tropicale, precum și boli parazitare, se înnăsc astfel din muștele.

Iată în ce chip, mușca propășește boalele:

Ai că-știi ce s'întădește spre o mușcă pentru murdărie? Ori unde veți vedea găoaie, pe-

și asigurate interesele de rasă până la limita cea mai îndepărtată a straturilor sociale ungurești — nu ne-ar surprinde dacă, ar dezarma fără multă întârziere. Dănuirea corupției și teroarei e asigurată doar și pe viitor în cele vre-o trei sute de circumscripții, în cari vor fi categorisite popoarele nemaghiare și aparatul puterii de stat va strivi orice afirmare a voinții noastre, cu mai multe sortii decât în trecut...

Diapasonul ziarelor de opoziție s'a și mulcomit fără de veste, iar declarațiile șefilor de partide, Justh și Kossuth, par și ele prinse în surdina speranțelor aproape de împlinire. Măne, poimăne, întreg cabinetul va presta monarhului jurământul de fidelitate și, în adevăr, lumea politică ungurească pare a se fi înseninat din nou.

Dar, nu odată, aparențele au înșelat amar așteptările cele mai optimiste. Chestiunea reformei electorale e pentru viitorul Ungariei cea mai esențială chestiune de existență și ea nu poate fi rezolvită decât cu concursul real al tuturor elementelor de viață cari alcătuiesc acest stat.

De aceia lupta pentru adevărata reformă electorală se anunță abia acum și ea va fi data de aceste elemente hotărâtoare.

INTERNE

Boicot în contra expoziției maghiare din Belgrad. Ministrul maghiar de comerț a arangiat în capitala Serbiei o expoziție de industrie maghiară, cu scopul „ca să facă cunoscut comercianților sârbi industria maghiară. Expoziția aceasta însă e pe cale a da faliment. Comercianții sârbi nu o cercetează de fel, ba nu e cercetată nici de alții. Orașul Belgrad în ziua deschiderii expoziției în adunarea orașenească drept răspuns la invitarea de a lua parte la expoziție, a votat 10.000 franci pentru serbările ce se vor da în onoarea celor 200 studenți croați dela universitatea din Zagreb sosiți în aceeași zi la Belgrad. Serbările s'au ținut chiar în fața expoziției, unde studenții croați erau sărbătoriți ca martirii politice din Ungaria. Mai mulți oratori croați au arătat, că maghiarii, cari în Croația folosesc cele mai mârșave mijloace pentru înjenun-

chierea croaților și a sârbilor sunt lipsiți de bun simț într'atăta, încât nu se sfiese, ca tot în același timp să aranjeze expoziție în țara „fraților sârbi“, ba au încă îndrăzneală să ceară chiar și concursul lor pentru industria maghiară.

*

Ce le-a adus Lukács? Ce ne aduce? ce ne aduce?... Acestea sunt întrebări cu cari fiecare ministru-președinte ori candidat la această demnitate s'a deprins... Se citește zilnic în aproape toate ziarele și le poate auzi în aproape orice adunare publică și în consecință caută să țină și să satisfacă pe cât e cu putință această lăcomie după cadouri a presei și a publicului.

Cel dintâi gând al lui Lukács șeful acestui guvern cârpit a fost să prezinte ori să promită câte ceva la cât mai mulți. Nu se știe precis în ce constă cadoul pe care ar fi să-l primească Tisza. Faptul însă că pe el l-a învrednicit noul șef de guvern cu cea dintâi vizită și că de atunci în chestia votului universal a lăsat-o mai domol, ne îndreptățește să credem că Héderváry nu va fi jelit multă vreme nici chiar de Tisza. Justiștii și kossuthiștii cu atât mai puțin au să-l regrete pe Khuen.

Cel dintâi cadou concret din care se va împărtași și națiunea îl va da Lukács la deschiderea parlamentului, când are de gând să respingă amestecul miniștrilor Stürgkh și Aulfenberg în afacerile interne ale Ungariei.

*

Pactul opoziției croate. Foștii deputați dr. Horváth și dr. Prebeg în conferința partidului autonom croat ținută luni au raportat despre decurgerea conferinței deputaților slavi ținută în Viena, și despre mișcările pornite de slavii din Austria pentru restabilirea vieții constituționale în Croația. Tot în această conferință s'au ocupat și de știrile răspândite prin cercurile politice din Budapesta despre o apropiere a partidului coaliției către guvernul maghiar, apropierea care nu poate avea loc pe baza pactului încheiat între partidul croat autonom și a coaliției sârbo-croate. Partidul declară de neexacte știrile, cari spun că întreg pactul nu e decât o înțelegere reciprocă referitoare la alegerile parlamentare.

Față de aceste știri răspândite de unii membri ai coaliției, partidul autonom declară, că intenția ambelor partide la încheierea pactului a fost aceea, de a face imposibilă existența oricărui partid care ar sta pe baza pactului maghiaro-croat din 1867. Partidul autonom ține se facă cunoscut că din momentul încheierii pactului dintre partidul coaliției și cel autonom, partidul coaliției sârbo-croate a încetat de a mai fi partid pe baza pactului 1867.

Punctele principale ale pactului încheiat între aceste două partide sunt:

Coaliția sârbo-croată se obligă, că va recuza din parlamentul maghiar pe reprezentanții săi să învoiește, ca până ce nu se vor ridica dispozițiile jignitoare atât autonomiei Croației, cât și limitelor croate din pactul dela 1867, nu va trimite deputați în parlamentul maghiar.

In anul 1913, la expirarea convenției făcute între Ungaria și Croația ambele partide obligă a pretinde și a lupta pentru totala independență economică și financiară; convenția ce e în vigoare la expirarea ei nu o vor mai reînnoi, și nu vor mai prelungi de fel, nici chiar pe un rest de un an.

Coaliția sârbo-croată se mai deobligă a lupta cu toate mijloacele pentru revizuirea și sistarea dispozițiilor cuprinse în punctele 8—10 din legea XXX, dela anul 1868.

Întregul pact e luat în scris, deci coaliția sârbo-croată numai după revizuirea și schimbarea esențială a pactului maghiaro-croat dela 1867 poate să înțeleagă cu guvernele maghiare. Partidul autonom nu poate crede, că coaliția sârbo-croată donat acest pact și să se fi depărtat într'atăta de partidul autonom încât se înceapă tratative cu guvernele maghiare, deci declară de inexacte știrile de acest ses, colportate prin cercurile politice din Budapesta.

*

Manifestația studenților din Agram și Belgrad. Ni-se scrie din Belgrad: Vineri, în 1912, în capitala Serbiei a îmbrăcat haină de război. S'a pregătit să primească pe fiii celorlalte națiuni și-a întins mâna la bunul cel mai scump, care poate avea un popor: libertatea de a viețui.

150 tineri universitari din Agram au venit vineri la ameză în gara din Belgrad. Aci i-au întâmpinat toate societățile, toate corporațiunile studențești cu stindardele lor în frunte și mulțimea popor din capitală. Strigătele de „Jivio“ și „Vivio“ croat, înțonat de muzica militară, a salutat tinerii care a adus pe acești oaspeți.

Studentul sârb Pelivanovici i-a binevenit pe colegii și provocându-se la evenimentele din țara sa, a dat expresiune convingerii, că stările de război impun poporului croat să dea mână de frățietate cu poporul sârbesc, ca cu puteri unite să lupte cu asupritorii de națiuni.

În numele studenților croați Baricevici a mulțumit pentru primirea frățească și grandioasă.

— „Am venit cu bucurie în Serbia liberă și a zis Baricevici — și inimile noastre în adunările lor se înveselesc văzând sublima libertate, de care se bucură serbii în patria lor liberă și independentă.”

treziciuni, grămădiri de murdării, veți vedea sute și mii de muște, cari se adună acolo, și cu tromba lor subțire sug, mănâncă, ceeace s'a aruncat. Ați văzut câte muște se strâng pe vr'o rană? Ați văzut apoi, cum aceleași muște cari au supt cu tromba lor din resturile ce vi-le înșirai mai sus, vin și ating cu aceiași trombă pâinea, mâncarea, zahărul, laptele nostru?

Din murdăriile pe cari și-au lipit tromba, muștele culeg nu numai sucurile cu cari se hrănesc, dar și microbii bolilor, și pe urmă când s'au pus pe mâncarea noastră, lasă unul sau mai mulți din acei microbi, pe cari noi îi înghițim fără să știm, și iată cum, într'o bună zi, ne trezim cu una din bolile cele mai urcicioase: tifosul, holera, dizenteria, oftica, vărsatul etc. etc.

Anul trecut, în Italia, a fost o mare epidemie de holeră; iar cazurile cele mai multe s'au verificat la persoane și familii întregi cari au băut lapte. Această epidemie, în cea mai mare parte, a fost datorită muștelor, și cu toate că laptele îl fierbeau, deci ori ce microb murea, totuși, din pricină că lumea nu era destul de prevăzătoare, lăsa laptele în vase descoperite; muștele, cari aveau în tromba lor microbii holerei, veneau la lapte, lăsa microbii, cari se desvoltă în număr foarte mare și cu o extraordinară repeziciune în lapte, și epidemia isbuenea iar.

Același lucru se întâmplă pentru celelalte boale, pentru tifos, tuberculoză, cărbune, dalac etc.

— Dar, mi-se va răspunde, în trecut, când știința nu era așa de desvoltată, aceste lucruri nu

se știau și totuși numărul acestor boli era mai mic.

Nu este așa, vă voi răspunde eu. Este drept că știința nu era așa de desvoltată, dar dacă nu se cunoșteau cauzele tuturor boalelor, nu însemnează că lumea nu se apăra și în trecut de muște, cari erau socotite — ca și azi — animalele cele mai scârboase de pe pământ. Vă dau un singur exemplu, din istoria unor timpuri foarte depărtate: una din plăgile Egiptului, teribila mortalitate care a hotărât pe Faraon să lase pe jidani să plece din Egipt, a fost provocată de epidemia adusă de muște.

Cele mai multe victime ale muștelor sunt copii mici, și mai ales cei nutriți cu *biberonul*. Destul ca o muscă, purtătoare de microbi, să cază în lapte sau să se așeze pe gura biberonului, și se văd rezultatele: gastronterite, dizenterii, cari în fiecare an, mai ales în timpul de vară, seceră viața a mii de suflete nevinovate. Un doctor din Statele Unite din America, a făcut o socoteală și a ajuns la concluzia că, în timpul unei generații normale, 4 milioane de vieți pier, în urma boalelor intestinale propășite de muște.

Colosal!

Musca se poate socoti mai ucigătoare decât tunurile și decât puștile, de oarece, în războiul hispano-american, dintre cei 2197 de morți, 1924 au fost produse de tifos, propășit de muște.

Iar în actualul război italo-turc, în Africa, este foarte mare numărul morților de tifos și de holeră; rezultatele statistice se vor cunoaște cu

precizie mai târziu; dar ceeace vă pot spune cu precizie este că muștele joacă un mare rol în mortalitatea din Africa, dată fiind murdăria și verbală a arabilor și a locuitorilor.

După statisticile oficiale, în New-York în fiecare an 650 persoane de tifos și 7000 de persoane de boli intestinale, toate propășite de muște, și aceste statistici dau un număr mult mai mic de morți în timpul iernei, când muștele mor.

Nu este deci exagerat când se spune că în punct de vedere științific și sociologic muștele sunt mult mai dăunătoare societății umane decât țânțarii și șerpii veninoși, cari sunt socotite cele mai periculoase animale după glob.

Muștele nasc și se reproduc cu deosebire în materiile fecale, și cum se prăsesc grozav, din aceste locuri infecte se răspândesc mii și milioane de muște, cari duc peste tot boli și moartea.

În urma unor serioase și migăloase cercetări științifice făcute în laboratorul de bacteriologie din New-York, s'a constatat că muștele sunt în totală purtătoare de microbi, dela 250 la 6.500 microbi pe fiecare. Dară vă veți gândi acum, fiecare muscă face câte 120 de ouă deodată și la sfârșitul verei dintr'o singură muscă s'au făcut un *scutlion*, vă veți putea face o idee de mare pericol ce reprezintă această insectă în propășirea infecțiilor.

Ce este de făcut?

Este foarte simplu: omorâți-le, omorâți-le de puteți mai multe.

Dar mai ales, trebuie să se observe bine

„Nu pot da altcum expresiune simțimentelor noastre de multămărită, decât sărutând stindardul sârbesc.”

Și între stigate de „Jivio” însuflețite a poporului sârbesc Baricevici a sărutat steagul adus de colegii lui croați.

Momentele aceste sfinte cine are cuvinte, ca să le exprime?!

Și cine nu-și descopere capul, plecându-l în fața acestor fiii ai națiunii croate, pe cari nici pericol nu-i mai poate înspăimânta, ca să nu-și exprime simțimentelor adevărate ale inimii? Și cine poate spune ce-i așteaptă în viața lor.

În triumf au fost duși acești tineri înaintea palatului regal. Și falnic se înalță stindardul, care simboliza însemnătatea acestei zile; care împreună cu cele sârbești: Frăția a două popoare a poporului croat și sârbesc.

Înaintea palatului s'a oprit acest convoi răpît însuflețire și imnul sârbesc a făcut pe acel rege să se înalțe și haiduit de celelalte curți regale și imnurile europene să-și uite pe un moment de amărăciunile fulgerătoare ale vremii și eșind pe balcon să-și săi George și Alexandru a depus tributul înaintea oaspeților fiilor țării sale.

Și ce gură rea poate cârți contra simțimentelor unor tineri, cari au rupt toate lanțurile cari le-au să țină legată inima lor și au erupt în fața regelui slavilor de sud“.

Nu mai gura rea a suprimătorilor, presa jingoșă și sovietică au putut afla trădare în simțimentelor curate ale tinerimei domeniului de iubirea neamului ei.

Nu trădare, ci mângăiere, nou elixir de viață, și putere a căutat aceasta tinerimea gonită din țară ei mămă de biciul opresorilor.

Fericit e poporul ce are astfel de fii.

Chestiunea — Auffmanberg. „Grazes Tagesblatt” — afirmativ din sursă autentică — anunță: Ministrul comun de război, cavalerul de Auffmanberg, a cădea totuși jertfă campaniei pornite de majoritatea din camera ungară. Se cunoaște și urmașul generalului campestru Potisrek, actualul guvernator al Bosniei. Cu această schimbare de persoană cererile de sus speră să asigure un curs normal al negocierilor.

Din sursă și mai bine informată, se anunță altă parte, că Auffmanberg nu va demisiona și că va înfățișa în ședințele delegațiilor.

cu cât o casă este mai curată, cu atât mai puține muște, și deci mai puțin pericol de boală.

Gunoarele trebuie stropite cu petrol sau var; latrinile bine închise și bine desinfectate; să cumpărați lucruri de ale mâncării, dela neguțari, unde veți vedea muște; nu lăsați nimic descurat: nici pâinea, nici carnea și mai ales laptele; depărtați muștele de holnăvi și mai ales de bășici cu maladii contagioase; nu lăsați să se acumuleze substanțe, cari pot fermenta sau cari se pot face ușor.

Iar ca să le omorâți, iată două rețete foarte bune, cari se pot întrebuița de orice bună gospodărie și de orice bună mamă de familie, care să-și curățe casa și familia sa.

1) Topiți în untdelemn cald, sacăz (coloforniu) și lăsați să se răcească puțin. Intindeți pe o hârtie albă această pastă, și puneți-le în casă. Muștele trag la alb, se lipesc pe hârtie și când s'a adunat o cantitate oarecare, hârtia se arde în foc.

2) Într-o farfurie puneți 10 părți de apă și o parte de formol. Muștele sunt atrase de formol și mor.

Această soluție (formolul se cumpără în orice farmacie) nu este otrăvicioasă pentru persoane, dar este bine să feriți animalele domestice de dăunărit, care le-ar putea face rău.

Roma, 1912 aprilie.

Dr. P. Robescu.

Cine poartă vina lipsei de organizare?

Ori ce om, care urmărește cu atenție, ori mai bine, cel ce ia parte activă în lupta ce o ducem noi românii, trebuie să recunoască mărturisind fără încunjur, că stăm foarte departe încă de a putea spune că: *suntem organizați*.

Din luptele noastre eșim înfrânți adeveseori — aproape în totdeauna — și când ceri să-ți dai seama de cauză, găsești ca ultimul motiv *lipsa de organizație*.

Avem oameni însuflețiți, cari, în dorul lor de a vedea poporul ridicat la o soartă mai bună, îi vezi alergând în goană nebună, cutreerând — în vreme de alegeri — cercuri electorale, agitând, însuflețind și mișcând masele; ori în alte vremuri, punând la cale însoțiri, reuniuni etc. și cu toate acestea de cele mai multe ori, izbânda acțiunii lor se împiedecă de-un „ciot”, ce-i stă în cale și sfârșitul: *complet fiasco*, care compromite o acțiune pornită cu cele mai curate gânduri cu cele mai ideale doruri și discursajăză suflete dornice de muncă.

Și nimănui nu-i dă prin gând, să încerce a o vindeca radical această rană cancerată.

Tot ce s'a făcut până aci, a fost, că comitetului partidului național i-s'a aruncat în față de-atâtea ori și din partea unor *absolut incompetenți*, că, e neglijent, că nu se îngrijește de o organizație serioasă și solidă, că-și pierde vremea cu alte lucrări, cari toate presupun de bază organizația, iar această *bază*, comitetul o neglijă.

Că această acuză e lipsită de orice seriozitate, nu se mai discută.

Comitetul la rândul său și-a spus de-atâtea ori cuvântul. Ba noi înșine trebuie să fim conduși de multă rea voință față de comitet, ca acestei acuze să-i dăm cât de puțină însemnătate.

În timpul de pe urmă ni-s'au dat atât de multe ocazii să vedem pe membri comitetului prin diverse cercuri, țivând adunări populare, ori insistând așa de mult pentru o organizație a parte a fiecărui cerc, din care (organizație) cu vremea să se înfăptuiască organizația dorită a întreg neamului românesc.

Cine poartă vina însă, dacă acești bărbați, cu totul devotați intereselor neamului nostru, pe urma muncii lor încordate nu văd, și nu vedem rezultatele dorite? Să cercetăm câteva cazuri.

Pe vremea alegerilor dietale, în cercurile unde și noi românii suntem interesați, până când membrii comitetului sunt prezenți în respectivele cercuri, însuflețirea e la culme. Toți bărbații din cerc — conducătorii naturali și imediați ai respectivului cerc — le promet concursul, iar după depărtarea lor, cercurile rămân tot în stare de mai înainte... par'că un neinteres și o apatie îi cuprinde pe toți cei cu promisiunea. Aproape în tot locul e așa.

Să ne închipuim un cerc în preajma alegerilor dietale.

Vine candidatul, de regulă însoțit de câțiva membri ai comitetului național. I-și face turneul ținând discursuri și însuflețind masele. Toată lumea românească e cu El. Se face o vorbărie extraordinar de răsunătoare. Ba dacă vremea mai permite să întind și mese mai intime unde oamenii

își repet cu mai multă vervă promisiunile de mai înainte. După depărtarea Lui (a candidatului) respective *Lor*, fruntașii conducători ai cercului, rămân pe lângă afacerile lor private și multe *considerații de ordin mai înalt ori pretinse de bontomul social*, îi mai domolesc, iar administrația își face revajile fără ca acei conducători să-i stea în cale în chip energetic, cu toată hotărârea.

Tot asemenea stăm cu alegerile din cercurile congregaționale.

Nu se interesează nimenea de ele, sunt absolut neorganizate. Comitetul central al elubului comitatens convoacă „*consfătuiri*” și se prezentează câte 5—10 oameni, căroro li-e cu neputință să aducă hotărâri generale. Ori dacă chiar aduc, lipsa membrilor dela „*consfătuirea*” convocată, te îndreptățește să presupui d'acapo, cum vor fi executate. Fiecare își vede de ale sale și când e la votare, cad listele românești chiar și acolo, unde votanții sunt români 90%. Ca și cum ai putea aștepta, ca poporul acela, cu care tu — afară de urnă — te mai întâlnești numai dacă i-ți intră zmerit în biserică ori și mai zmerit în cancelarie — să știe dorurile tale și să priceapă interesele lui naționale, așa, cum tu le înțelegeți.

Trăinicia ori-cărei organizații o putem asigura numai, dacă organizația se începe de jos în sus. Va să zică dela alegerile comunale. O comună cărmuită de oameni, în cari încredere nu poți avea, nici când nu va servi interesele obștești. În respectiva comună pescuitul *străinului* e liber, fără carantină.

E vorba de alegerea la primăria comună. În comună ai omul, a cărui purtare, ținută și activitate de până aci, absolut te îndreptățește să-l ia-i de cel mai potrivit primar comunal. Câțiva oameni de bine își fac datorința, îndeamnă și pe alții și votează și ei cu respectivul. Il scot ales ori cad, nu împoartă(?!), mai ales când ne dăm seama cât de absolutistică e aici puterea administrativă. Împoartă însă faptul când între fruntașii conducători ai comunei sunt și de aceia, cari nu găsesc, că interesele lor sunt aceleaș cu ale celorlalți și votează contra, cu altul, care în schimbul eventualei căderi a omului potrivit nu-ți dă nici o garanță de vrednicie.

Tot asemenea pe terenul economic și social.

Într'un orașel cât de modest, te uiești cu milă la comerciantul român, cum stă în ușa dughenii lui modeste așteptându-și mușterii, cari nu vin, iar personalul de serviciu a domnului cutare, aproape la fiecare cias din zi, trece cu cartea de conturi subsuoară în prăvălia jidanului, ori a străinului, vărsând la fiecare lună o *sumă* respectabilă în casseta respectivului.

Ori, îi vezi pe 2—3 de-ai noștri la masă cu un străin și complezanța lor (alor ai noștri), găsește, că e lucru cuminte, pretins de bunacuviință, să discute în limba singuraticului; ba ce e mai mult îl vezi pe domnul cutare, frizat, îmbrăcat după cea din urmă modă, cu joben a la „Haret”, cu mustețe nr. 6, și cu mânuși de glassé, alergând la petrecerile străinilor,

pe a căror „Meghivó”-uri figurează și dânsul fie ca patron, fie ca președinte etc.

Și aceste tipuri trăesc, fără nici o remușcare de conștiință, în mijlocul nostru. ba adeseori își iau nasul la purtare, căci vezi doamne, noi, în decursul alor 24 de ceasuri trecem la ordinea zilei peste astfel de fapte ale lor și nici când nu ne dăm seama, că aceștia sunt cei ce sparg solidaritatea noastră, care e *puterea* organizației ce atâta o dorim. Și până când pe astfel de indivizi îi vom tracta cu mânuși de spumă, zadarnic vom arunca lipsa de organizație în cărca oamenilor puși în fruntea partidului.

Ei nu sunt vina. Vina suntem noi, cei afară de comitet, cărora ne place mai mult paradarea de vorbe, decât săvârșirea de fapte; ne place mai mult să fim măguliti de oricine, fie chiar și de făptuitori de calibrul tipurilor aci înșirate, decât să pe acești măgulitori mișei să-i facem să simtă disprețul nostru, de care se fac vrednici în clipa când săvârșesc fapte, cari nu sunt admise de interesele noastre obștești.

E vremea, să începem o cristalizare a sufletelor și în direcția aceasta, căci fără o astfel de cristalizare, în veci nu ajungem organizați.

Deperties.

EXTERNE

O misiune alui Paul Deschanel în Balcani. Din Viena primim știrea, că Paul Deschanel, fostul președinte al Camerei franceze, după o convorbire cu președintele republicii. Fallières a plecat cu orientul-express, în o călătorie în Balcani. Deschanel se va opri în Sofia, București și Belgrad. La întoarcere se va opri la Budapesta și Viena unde va fi primit în audiență de M. Sa Franz Joseph.

După cum anunță cercurile oficiale, călătoria lui Deschanel n'are scopuri politice; totuși se crede că fostul președinte al Camerei franceze are o misiune specială din partea președintelui republicii în privința războiului italo-turc.

Balotajele în Serbia. Guvernul sârbesc s'a înșelat în așteptările sale cu privire la rezultatul balotajelor cari s'au ținut duminică în 21 c. n. și acum încearcă de a-și câștiga totuși o majoritate în scupștină prin încheierea unui compromis cu radicalii vechi disidenți. Dacă tratativele începute în scopul acesta nu vor avea rezultat favorabil guvernul Milanovici va fi silit la orice caz să demisioneze.

Acum după balotaje proporția partidelor în scupștină: 83 radicali vechi (guvernamentali), 7 radicali vechi (disidenți), 39 radicali tînari, 1 radical tînăr (disident), 23 naționaliști, 11 progresiști și 2 socialist-mocrați.

Majoritatea absolută în scupștină o fac 84 de voturi, de care însă guvernul deocamdată nu poate dispune.

Wilhelm II regretă soluția în chestia Marocului. „Berliner Tageblatt” anunță că împăratul Germaniei a trimis cu prilejul sărbătorilor fostului ministru al coloniilor Lindquist o telegramă foarte călduroasă.

Fostul ministru se află actualmente în Maroc. Știrea dovedește că Lindquist care căzuse în disgracia împăratului în timpul conflictului cu Franța este din nou agreat de împăratul Germaniei. Telegrama mai dovedește că în chestia compensațiilor revendicate de Germania cu prilejul cuceririi marocane, împăratul și-a schimbat părerea ce o avea acum câteva luni. Impăratul a recunoscut că cu teritoriul din Congo pe care Germania l-a obținut drept compensație în chestia Marocului, a făcut o afacere proastă.

Inchiderea Dardanelor se anunță. Din Constantinopol vine știrea, că numeroase vapoare

scind acolo din Marea Neagră, cu încărcături de cereale, sunt immobilizate în port.

Agentii companiilor de navigațiune declară, că pierderile zilnice sunt enorme, deoarece mărfurile sunt expuse a se deteriora.

Guvernul vrând să previe păgubirea comerțului internațional, ar fi decis să ridice terpilele, cari împiedecă trecerea vaselor, dar această operațiune va fi de lungă durată și dificilă și e posibil ca flota italiană să se reîntoarcă în fața Dardanelor.

Un diplomat rus a spus următoarele corespondentului din Constantinopol al ziarului „Frankfurter Zeitung”: Cu blocarea Dardanelor se cauzează pierderi enorme comerțului și vapoarelor, și Rusia este aruncată într'o poziție imposibilă.

Europa întreagă, spune diplomatul rus, nu va putea suporta multă vreme, ca Dardanelele să fie închise. În timp de pace peste 80 de vase mari trec Dardanelele zilnic. Cu deosebire sunt lovite companiile de vapoare engleze, austriace și grecești.

În porturile rusești și românești pare că așteaptă să fie exportate cereale în valoare de peste 1 miliard și jumătate. Cererile companiilor de vapoare ca să fie despăgubite cu câte 4000 fr. zilnic cât timp Dardanelele sunt blocate, nu au șanse de a fi luate în seamă.

Din Constanța se anunță: Inchiderea Dardanelor a avut un efect dezastruos asupra comerțanților de cereale din localitate.

Cumpărăturile se fac cu multă rezervă întru cât prețurile sunt scăzute foarte mult.

La bursa de cereale tranzacțiunile sunt caltre întru cât exportul a încetat deocamdată cu desăvârșire.

În port numai un singur vapor al casei Manisalian încarcă cereale și acesta încă nu va putea pleca până ce situația în Dardanele nu se va clarifica. Mărfurile sosite în acest interval sunt înmagazinate la silozuri.

Toate agențiile de vapoare până la noi dispozițiuni au suspendat cursele.

Vapoarele serviciului maritim român vor face curse numai până la Constantinopol, zilele indicate în itinerar.

Luni în 22 c. u. corporația comercianților din port a ținut consfătuiri față de situația creată prin închiderea Dardanelor, fiind prin aceasta făcuți imposibili de a-și putea îndeplini angajamentele.

Ședința de deschidere a camerei turcești. Mesagiul de deschidere, pe care „Românul” l-a publicat la timp, a fost citit de cătră marele vizir Kutschuk Said pașă. Marele vizir părea foarte bine dispus, creace face să se creadă, că n'a rămas în casă, în timpul acestor trei luni de zile din urmă decât pentru a se consacra în deplină liniște, muncii considerabile ce situația fărăi o pretindea în tot acest timp. În timpul citirii discursului tronului, a sosit știrea, că italienii începuseră să bombardeze forturile dela intrarea Dardanelor. Totuși, solemnitatea s'a urmat înșite cu toată liniștea, în prezența sultanului, a patru prinți imperiali, a tuturor membrilor cabinetului, a senatorilor și a celor 107 deputați, cari au putut să fie în acea zi prezenți la Constantinopol; ședința organizațiilor religioase prinse cari și patriarbul ecumenic asistau la ceremonie, precum și toți șefii misiunilor diplomatice.

Senatorul Ismail Hakki a pronunțat o alocuție, îndemnând pe deputați la o muncă fecundă, la menținerea unirei între reprezentanții națiunii și puterea executivă și a chemat blestemul divin asupra dușmanilor patriei și asupra factorilor, care provoacă discordie, în sânul elementului otoman.

După ceremonie, sultanul rămase câteva timp în apartamentul special, ca-i este rezervat și spuse miniștrilor, cari îl încunajarau:

„Sunt perfect de acord cu națiunea. Vom continua războiul fără de cruțare împotriva Italiei, până ce aceasta va evacua Tripolitania și numai cu aceasta condiție prealabilă vom consimți a negocia pacea.”

Pentru moment camera s'a amânat până în momentul în care va avea numărul necesar de deputați pentru a-și începe lucrările. În camera dizolvată erau peste tot 278 de deputați. În coroplect ea va număra acum 290 deputați.

Telegrame la „Petru Maior”

Brașov.

Salut societatea jubilară propagatoare culturii românești și a iubirii de neam între tinerii noștri acadamic din trecut și viitor.

George Dima.

Beliș. — Starea sănătății mele nu-mi permite participarea, trimit salutul meu înflăcărat nerimei însuflețite care a ținut să indice festivațiile jubilară la o mare serbare națională.

Viora Ignat Dr. Ciordan.

Brașov. — Serbarea jubilară cea Domnului să fie respectată din generațiune în generație dealungul veacurilor.

Maria Băluț.

Caransebeș. — Dorese ca societatea „Petru Maior” și în viitor să fie izvorul nesecat idealismului, al iubirii de neam și limbă, — celei mai puternice arme pentru viața reală, vivat crescat floreat! Trimit 100 cor. rog primii între membrii fondatori.

Dr. George Labontiu, avocat, for secretar al societății.

București. — Regretând mult de a nu putea vizita la voi unde istoria ne arată că timpuri a fost numeroasă colonia macedonească care pentru consolarea noastră v'a dat atâția oameni de inimă împreună cu marele Șaguna, trimitem frățescul salut.

Președintele soc. studenților aromâni Z.

Brașov. — Românii din orașul și comitatul Brașov și cei rămași acasă cu dragă inimă înșiră după capii bisericii, spre a da mulțumiri atotputernicului în jubilară societății Petru Maior și asilului de viață sufletească românească pe tinerimea universitară. Dorim; societatea să dea un sever puternic de viață românească întru marea noastră! În numele clubului național român.

Ion Lengeru preș., dr. Al. Străvoiu, dr. Const. Moga.

Azuga. — Maximo gaudio affectus alor societati academicăe „Petru Maior” quae quinquagenima bustra honestissime celebrat crescat floreat Petru Maior.

Basiliiu Lazurea Lazarescu, lector bucovinensis.

Azuga. — Cât va curge apa pe Dunărea noastră atât dorese să existe societatea Petru Maior.

Lucița Cioran, Azuga.

București. — Marea lojă română celebrată la această serbare cu sufletul și cu inimă multe jubileuri înainte.

Mare măiestru căpitan, Morolu.

Iugoj. — Tinerimea iugojană una cu voi în muncă și solidară cu voi în principii într-un singur glas va striga: trăiescă la infinit societatea și prietăria înfrățite generații de luptători eroici ai genului românesc.

Cei de acasă.

Reghinul-săseșc. — Salutăm societatea „Petru Maior” din orașul acestui mare apostol al țării, vă dorim serbări cu noroc. (?)

Lipova. — Regret că nu pot fi cu voi în prosperare societății jubilară: vivat crescat floreat.

Virgil Onțu.

Cernăuț. — Departe uniți însă în cuprinderea frații suntem alături de voi la serbare jubilară întrunind strigătele noastre: vivat, crescat floreat în aeternum societatea „Petru Maior”.

Bucovina Cantemir, Moldova Muntean.

Sibiu. — Falsic și vrednic de trecutul numele ce-l poartă fie viitorul societății. Focul veșnic ardă vecinic pe vatra ei.

Profesor Păcală.

București. — Cu salutul nostru frățesc luăm parte la sărbătoarea voastră și văstăruim tinerimei „Petru Maior” devenit stejar în dorul vieții cât mai lungă și cât mai rodnică.

Redacția revistei „Ilustrațiunea română”.

Bistrița. — Trăiască și înflorească societatea jubilantă, cu toți factorii și oaspeții ei și înțeleg poporul lor după dorul nostru.

Fam. dr. Tripon.

Reteag. — Salutăm mărețile serbări. Cu suferință participăm.

Ioan Sonea, preotul Reteagului.

Blaj. — În marea de străini steagul nostru să triumfe.

Maior teolog.

București. — Ura! veșnic oțelească devotat apărătorii limbii, legii neamului! Vivat!

Profesorii Borgovan, Petrișor, Sutea, medicinist Borgovan, Conservatorista Vera Petrișor.

Năsăud. — Fie trecutul îndemna spre înfruptarea unor gânduri bune în viitor.

Seul.

Bistrița. — Trăiască și înflorească societatea jubilantă focală culturai noastre.

Pletos protopop, dr. German, Chiffa, Rebreanu, Oprîș, dr. Pop, dr. Lazar.

Arad. — La serbarea semicentenarului de existență a societății d-voastră vă salutăm cu căldura inimii arhierului iubitor de neamul său, și înștiințându-mă de membru fondator, implor asupra acestei societăți darul și binecuvântarea cerească, ca să trăiască, să crească și să înflorească spre ajungerea scopului cultural urmărit de vrednicii ei întemeietori.

Episcopul Ioan, al Aradului.

Arad. — La festivitate din motive binecuvântate nu putem participa în schimb vă dorim prosperare în toate, sufletul ni-e cu voi trăiască societatea „Petru Maior“.

Societatea de lectură a teologilor români din Arad.

Sibiu. — Iubiți frați! În aceste zile mărețe când serbarea semicentenarului societății „Petru Maior“ a devenit o mare sărbătoare națională culturală, vă trimitem și noi urările noastre bineînținzându-vă mâna frățescă în lupta pentru înfruptarea aceluiaș ideal.

Clericii din Sibiu.

Oradea-mare. Deși nu suntem împreună, împreună cu voi sărbătorim marea sărbătoare a noastră a tuturor. Vă salutăm și felicităm cu drag.

Iuriștii români orădani.

Azuga. Cu prilejul jubileului vă trimitem dela obârșia Prahovei salutări călduroase și urări de bine pentru propășirea societății.

Ioan G. Bobeș, Ioanovici, preotul dr. Georgescu, Ion Măndru, Moise Boar, Ion Gogonea, Alex. Constantinescu, C. Mironescu, inv. Comanescu, C. Mițescu primarul Azugei, V. Șerban.

Viena. Tinerimea academică dela societatea „Petru Maior“, tineret românesc de pretutindeni trăiește vă rog cumpăniți bine ce zic și împreună să mărturisim în acest moment solemn. Sinceri în convingeri, zeloși, solidari și intransigenți în lupta pentru națiune, vom iubi până la fanatism adeverul, dar vom fi drepti și mai presus de toate nu vom fi răi căcoteși și meschini. Așa să ne ajute Dumnezeu.

Profesor Nedelcu, fost președinte al societății.

Slănic. — Români de pretutindeni vă primum cu mândrie campioni ai culturai naționale. Vi-vă crescat, floreat societatea jubilară.

Inginer Lucaciu.

Somcuta-mare. Neputând participa la jubileu aderez și doresc prosperare întru realizarea scopului sublim.

Ioan Tibil, fost v.-președinte.

București. Societatea studenților în drept lăud parte la frumoasele d-voastre serbări urează viață lungă și rodnică societății „Petru Maior“.

G. Atanasiu, președinte.

Cluj. — „Casina română“ din Cluj vă salutăm ca și cum Leonide pe greci la Thermopyle.

Direcțiunea.

Sibiu. Ca fost și actual membru al societății doresc înflorire deplină acestui cămin de viață și cultură națională.

Dr. Lupaș.

Pentru internatul universitar din Budapesta

De astădată serbările universitarilor noștri odată cu însuflețirea trecătoare ce au provocat-o, ne-a adus un rezultat pozitiv care va rămâne.

Ideia pusă în mișcare acum în urmă de d. Emanuil Ungureanu și de d. Onițiu a găsit cea mai largă îmbrățișare.

Internatul universitar merit să smulgă atâtea elemente tinere din ghiarele mizeriei și din ghiarele primejdiilor morale de tot felul a luat un început de realizare cât se poate de serios care ne dă speranța să putem saluta încurând deplina ei înfruptare.

Bărbații noștri și-au deschis largi pungi pentru această operă atât de necesară.

Patroni (1000 de cor.).

Dr. Em. Ungureanu.
Dr. G. Bilașoo.
G. Pop de Băsești.
Dr. Josif Gall.
Dr. Teodor Mihali.
Dr. Mihai A. Popoviciu.

Fundatori (400 cor.).

Dr. Iuliu Maniu.
Dr. Lud. Meheș.
Dr. Titus Babeș.
Dr. Aurel Cioban.
Dr. Josif Popoviciu.
Dr. Isidor Pop.
Dna Alma Pop. n. Maior.
Dr. Ciacian.
Dna Aurelia Vulcan.

Pe viață 600 cor.

Dna Valeria de Herbay n. Papp (Viena).
Colonel Silviu de Herbay (Viena).
Dr. Ioan Selăgean (Baia-mare).
Dr. Cormoș Alexandrescu.
Dna Silvia dr. Boca (Deș).
Dr. Iosif Boca.
Dr. Vasile Chiroi.
Nicolae Drucsei
Vasile Goldiș.
Dr. Ioan de Mihali.
Dr. St. C. Pop.
Dr. Cornel Comanescu.
Dr. Cornel Meszaros.
Dr. Aurel Nylvan.
Veturia dr. Pop.
Dr. Iulian Pop.
Dr. Laurian Gherman.
Roman R. Ciorogariu.
Dr. Vas. Lucaciu.
Dimitrie Birăuțiu.
D-ra Ionel de Calbazi,
Emil de Calbazi.

Iată cum s'a constituit comitetul societății pentru internatul studenților universitari din Budapesta.

Comitetul societății pentru internat.

Președinte: Dr. Emanoil Ungureanu,
Vice-președinte: Dr. Alexandru Vaida-Voevod,
Secretar: Dr. Titus Babeș,
Cassier: Dr. Gheorghe Bilașoo.

În comitet:

Dr. Iosif Gall.
Gheorghe Pop de Băsești.
Dr. Teodor Mihali,
Part. Cosma.
Ioan de Mihalyi.
Dr. Ioan Mihai.
Roman R. Ciorogariu.
Anton de Mccionyi
Coriolan Pap.
Dr. Aurel Vlad.
Dr. Iuliu Maniu.

Centenarul anexării Basarabiei

Ultima întrunire din Iași. — Cuvântările.
Programul definitiv

Iași, 8 aprilie. — Azi dimineață la ora 10 s'a ținut în aula universității o nouă întrunire convocată de comitetul profesorilor pentru a se discuta și hotărâmintele ce trebuie să aibă România în fața marilor serbări organizate în Rusia cu prilejul centenarului anexării Basarabiei.

Prezidează d. profesor A. D. Xenopol, inițiatorul acestor manifestațiuni. la cel dintâi cuvântul d. Petru Râșcanu, profesor universitar, care își menține părerea emisă în întrunirea precedentă, printre care: să se arboreze steaguri de doliu la toate casele românești din întreaga țară. Iar în ziua de 28 mai a. e. să se înceteze orice activitate. Școlile să-și suspendeze cursurile, magazinele să fie închise, clopotele să se tragă și în toate bisericile din țară, să se officieze servicii divine.

D. Râșcanu, mai spune că dacă anume motive pot opri pe guvern să se amestece în aceste manifestațiuni, el însă nu poate opri arborarea steagurilor de doliu la școli și biserici.

Vorbește apoi d. A. C. Cuza, profesor universitar.

D-sa se declară din nou în contra părerei arborării steagurilor de doliu, spunând, că acest fapt ar pune pe guverna într-o situație neplăcută.

Arată apoi că steagurile negre nu vor fi puse la cele mai multe case românești din cauza credinței populului, care este superstițios în această privință.

Dl. Cuza e de părere ca ziua de 26 Mai, să fie sărbătorită în mod pașnic iar în loc de drapel de doliu, casele românești să arboreze steaguri tricolore îndoliate.

Aceste manifestațiuni trebuiesc să fie patronate de Liga Culturală.

D-sa mai propune ca în seara de 26 Mai să se reprezinte la Teatrul național piesa „Visul“ a regretatului colonel Teișanu.

D. Petru Râșcanu declară că, deoarece părerile d-saie nu sunt aprobate și prin faptul că serbările nu vor mai fi patronate de către comitetul profesoral, ei de Liga Culturală, d-sa se retrage din comitet și părăsește chiar și sala.

D. Cosmovici, primul ajutor de primar, spune că vorbește, na în calitate de primar, ci în aceea de profesor universitar.

D-sa propune că la 26 Mai să se organizeze la Teatrul Național un festival cultural național.

E în contra slujbelor prin biserică căci Basarabia nu este încă considerată ca definitiv pierdută.

D-sa mai e și în contra arborării steagurilor negre, explicând aceasta prin superstiția populului.

C. A. C. Cuza, propune ca să se delege dl profesor A. D. Xenopol să țină o conferință cu ocazia festivalului din seara de 26 Mai.

Adunarea decide ca serbările să fie organizate și puse sub auspiciile Ligei Culturale.

Vorbește apoi preotul Popescu, care e de părere a se redacta și tipări pentru popor un manifest aparte, pe înțelesul tuturor, prin care să se explice însemnătatea zilei de 26 mai.

Sf. Sa mai propune să se adune un fond național pentru clădirea de școli rurale, ca amintire a acestei zile triste.

D. A. C. Cuza luând din nou cuvântul, spune, că nu se are intenția a se dușmăni Rusia, ci numai a revendeca drepturile la viața românească a românilor de peste Prut.

Înțelegem — spune d-sa — să ne manifestăm în chip demn.

Mai vorbește apoi dnii Atanasie Gheorghiu și Alex. Brandia.

Ultime știri

Tratativele primului ministru.

Budapesta, 23 aprilie. Relativ la diversele svonuri lansate de presă cu privire la reforma electorală plănuită de Ladislau Lukács, corespondența oficioasă „Budapesti Tulosító” publică următorul comunicat:

În ziare au apărut cele mai diverse amănunte despre proiectul reformei electorale elaborat de primul ministru Lukács. Din partea locurilor competente suntem autorizați a declara, că după ce nu există nici un proiect de lege elaborat până în amănunte, se înțelege dela sine, că svonurile lansate de ziare se întemeiază pe combinații lipsite de adevăr.

Noul guvern se va prezenta în camera Luni, n 29 c., până atunci având să continue tratativele începute. În cazul când tratativele n'ar reuși, primul ministru va disolva camera și va publica alegeri generale, apelând astfel la opinia țării.

De cumva discuția asupra prezentării guvernului nu s'ar termina până în 30 aprilie, — data întrunirii delegațiilor — primul ministru va ajurna ședințele. Se prevede anume, o vehementă discuție în delegațiuni pe tema absolutismului din Croația și camera ungară ar putea numai să încerce și mai mult itele.

Dar și până atunci Lukács va urma tratativele cu șefii opoziției și în deosebi cu Justh. Unul din subșefii partidului lui Justh, publică în numărul cel mai nou al ziarului „Neue Freie Presse” un articol, în care se arată că Lukács n'a putut să mulțumească până în clipa de față speranțele partidului justhist. Proiectul lui Lukács — spune autorul articolului — conține totuși indicații, cari lămurite mai deplin, ar putea duce la scop.

Apare și din acest articol, că aderenții lui Justh își pregătesc retragerea cu cel mai mare aparat diplomatic.

Manifestația creată din Belgrad.

Belgrad, 23 aprilie. În cetatea din Belgrad, eri după amiază, școlii și elevii școalelor militare au organizat producțiuni de gimnastică, la cari au participat principele moștenitor Alexandru,

ministrul de instrucție și un număr public. Au fost aduse în fața publicului mai multe mitralie și tunuri și s'au declamat poezii de conținut patriotic. Elevii școalelor militare au cântat imnul croat, după care a urmat jocul național numit *colo*. Se susține chiar în ciuda desmintirilor oficioase, că studenții, cu ocaziunea manifestației de dinaintea conacului regal, l'au aclamat pe regele Petru cu strigăte de „*trăiască regele Slaviei de Sud!*” Studenții împart broșuri volante, cari poartă titlul „*Războiul pentru libertate în Croația*”, broșură a cărei tendință e îndreptată împotriva dinastiei de Habsburg.

INFORMAȚIUNI

Arad, 23 Aprilie n. 1912.

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță schimbare pe unele locuri ploii.

Prognostic telegrafic: vreme recoroasă, pe unele locuri ploii.

La amiază temperatura a fost de 14°7 Cels.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 klg.)

Grân pe aprilie	Cor. 12'03
„ „ maiu	„ 11'89
„ „ octomvrie	„ 11'30
Secară pe aprilie	„ 10'73
„ „ octomvrie	„ 9'37
Cucuruz pe maiu	„ 9'38
Cucuruz pe iulie	„ 9'28
Ovăș pe aprilie	„ 10'98
„ „ octomvrie	„ 8'89

Aniversarea nașterii M. S. Regelui Carol — în Berlin. Se anunță din Berlin: Legațiunea română a serbat azi aniversarea regelui Carol. La banchetul dat au asistat: d. Kiderlen, Zimmerman subsecretar de stat la externe, ministrul de războiu, Von Sachs, director la ministerul de războiu, noul ministru al Rusiei la București Von Shebeko, delegații din primul regiment de artilerie din compania de gardă, al cărui șef este regele, din al doilea reg. de dragoni de gardă în care principele Carol

de Hohenzollern se află în momentul în care a fost chemat la Tronul României, toți ofițerii români actualmente în misiune în Berlin, membrii legațiunii. La banchet d. Kiderlen a toastat în termeni foarte calduroși pentru M. S. Regele, numindu-l întemeietor al tânărului regat al României. După aceasta muzica primului regiment de artilerie, compania de gardă, care a cântat la banchet, a intonat imnul român. D. Beldiman a răspuns în termeni cordiali toastând pentru împărat. Muzica a intonat imnul german. Toată serbarea a fost o nouă expresiune a excelentelor raporturi româno-germane.

Vlaicu la Cernăuți. Joia trecută inginerul Vlaicu a făcut un sbor de încercare. Pe câmpul unde avea să se înalțe cu frumosul și ușorul său aparat, erau adunate toate personalitățile din Cernăuți, în frunte cu graful de Meran, guvernatorul Bucovinei.

Câmpul era plin de o numeroasă asistență, iar stradele învecinate erau și ele populate de curioșii cari voiau să vadă pe Vlaicu sburând.

După ce a scos aparatul din garaj și l-a pus la punct, Vlaicu și-a luat locul în aeroplan, motorul a fost pus în mișcare prin învârtirea heliceilor și liniștit și sigur aviatorul s'a înălțat cu aparatul său până la 500 m.

Impresia publicului a fost de nedescris. Toți cei prezenți aplaudau stăpâniți de admirație. Sborul lui Vlaicu a fost urmărit de aproape.

Între cei prezenți erau mulți cari mai văzuse și pe alți aviatori sburând. Aceia spuneau însă că până atunci nu văzuse un sbor mai frumos și mai sigur ca al lui Vlaicu.

Luând direcțiunea spre oraș, Vlaicu a sburat pe de-asupra stradei principale, apoi trecând pe de-asupra spitalului de copii s'a înapoiat la locul de unde plecase și a aterisat în condițiile celei mai fericite.

Imediat a fost înconjurat de publicul distins care era de față și care l-a felicitat din toată inima, fără nici o rezervă.

Printre cei prezenți erau și mulți oameni tehnici cari au cerut numeroase explicații aviatorului român și pe cari le-au primit cu prisosință dela Vlaicu.

În cele din urmă graful de Meran, guvernatorul Bucovinei a luat pe Vlaicu la o parte și a stat cu el de vorbă o jumătate de oră. Guvernatorul era încântat că vede un tânăr aviator român atât de îndrăzneț și care în același timp e și autorul aparatului cu care sboară.

Pentru eri, duminică, se zgraniăse un meeting de aviație în vederea sborurilor lui Vlaicu.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senico

(76)

— Urmare —

Și se abținea cu mare grijă să primească la Sabakevici și Manilof, căci să teama să nu citească ceva din ochii lor. Teama aceasta la dreptul vorbind, era prea puțin fundată: fața lui Sabakevici era de o imobilitate perfectă, iar cât despre Manilof, încântat de întorsătura de frază a eroului nostru, el clătina în mod aprobator din cap și se desfăta ca un împătimit pentru muzică care înfruntă notele vioarei și prinde din sbor o notă atât de ascuțită încât nici gătlejul primei păsări n'ar putea-atinge.

— Bun! dar dă ce nu spui lui Ivan Gregovici ce ai cumpărat în cantoanele noastre? — zise Sabakevici; și d-ta, Ivan Gregorevici, cum se face că nu l-ai întrebat de fel de asta? Ce mai țărani! aur curat, să știi: eu, spre pildă, i-am vândut pe meșterul meu de trăsuri Mikheief.

— Ce zici că i-ai vândut pe Mikheief? — zise prezidentul.

— Ei! Doamne, da.

— Canosc pe meșterul d-tale de trăsuri

Mikheief, îl cunosc; excelent lucrător; mi-a reparat o drogă. Dar Mikheief, ascultă, ei da, d-ta mi-ai spus că a murit...

— Cine! Mikheief mort! — zise Sabakevici fără să se tulbure câtuși de puțin, — fratele lui a murit; el trăiește, fiindcă l-am vândut, e mai bine ca ori-când.

— D-ta îmi spuneai...

— Acum în urmă mi-a făcut o brișcă care era admirată la Moscova. Omul acesta, de ar fi cunoscut, n'ar lucra decât pentru împăratul.

— Da, Mikheief lucrează admirabil, și sunt de tot uimit când văd că te lepezi așa de el.

— I-am vândut și alți decât pe Mikheief! Și pe Probka Stepan, cismarul meu, și pe cărămidarul meu Milușkin, și pe ciubotarul Teliatt Maxim; toți s'au dus; toți sunt vânduți, vânduți în toată regula.

Prezidentul întrebându-l pentru ce a vândut oameni atât de folositori, atât de necesari pentru serviciul său, Sabakevici răspunde făcând din mână un semn de renunțare: „Ei bine, acum s'a făcut, o prostie, ce să-i faci! Imi zic: „Hai să le vând”, — și din prostie le-am vândut! Și își întinse nasul înainte ca și cum iar fi părut rău de prostia lui, și adaogă: „Întreabă-mă de ce mi-au ieșit peri albi și mintea încă nu mi-a venit, știi eu?”

— Dar permite-mi, Pavel Ivanovici, — zise prezidentul; cumperi pe țărani fără pământ? nu cumva ca să-i colonizezi?

— Ca să-i colonizez.

— Ah! ca să-i colonizezi, asta-i alta. Și unde?

— În țările pe cari... de cari... adică în guvernământul Cherson.

— Acolo sunt țarine admirabile! — zise prezidentul; și el rămase uimit de puterea de vegetație a islazurilor acestor localități. „Și ai acolo terenuri mari?” — adaogă el.

— Atât cât trebuie ca să-mi execut planurile cu țărani pe cari i-am cumpărat.

— O gărlă, ori bălți?

— O gărlă. De altfel, este și o baltă.

Zicând acestea, Cicikof aruncă asupra lui Sabakevici, care era imobil ca mai înainte, dar car totuși îi părea a avea scris într'o ușoară strămbătură a gurei: „Oh! ce povești ne spui tu! eu n'cred mai mult în garlă și lacul tău decât în tere nuri și în colonizare”.

În timpul acestei conversații, martorii începură a se arăta; mai întâi procurorul clipocinc care ne este cunoscut, apoi inspectorul regiei medicale, apoi Trukhacevsky, apoi Beelughin, apoi alții, tot oameni pe cari îi desemnase Sabakevici. Mulți erau cu totul necunoscuți lui Cicikof; nu mărul fu completat, și mult peste, de către funcționarii foarte grăbiți să-și încuie hărțile cu măsgomote de sertare. Fu introdus nu numai fi protopopului; părintele Kyril, dar părintele Ky, însuși.

(Va urma.)

Arhiducele moștenitor Franz Ferdinand a tolografiat guvernatorului Bucovinei că va asista la acel meeting.

Vom da cele mai bune amănunte asupra acestui meeting.

Epidemia de vărsat (variolă) în Arad. În spitalul comitatens și orășenesc s'a observat înainte cu câteva zile la câțiva bolnavi simptomele vărsăturii (variolei), deoarece însă aceste nu erau pozitive, medicii spitalului n'au putut constata boala până duminică.

Primul bolnav la care a erupt boala în grad deplin este o cerșitoare, văduva Hangan. Aceasta cerșitoare de mercuri săptămâna trecută mergea zi de zi la medicul dr. Kabdebó, vițându-se de dureri de grumaz și febrințeli. Sâmbătă n'a mai putut merge, ci a lăsat să vină medicul la locuința ei de pe strada Orczy nr. 10. Cu ocaziunea aceasta medicul dr. Kabdebó a constatat eruperea variolei dar nu vâriția ei gravă, bubatul negru, ci o formă mai ușoară. După constatarea aceasta dr. Kabdebó a făcut imediat arătare la medicul primar al orașului dr. Tisch, care venind la locuința bolnavei a făcut aceeași diagnoză.

Fiind boala aceasta una din cele mai contagioase s'au luat măsurile necesare și bolnava a fost transportată la spitalul de boale contagioase.

Duminică pe la amiază medicul primar al spitalului, dr. Löwinger a anunțat pe medicul primar orășenesc, că și el a constatat la 10 bolnavi în spitalul orășenesc aceeași boală. După ce și directorul spitalului dr.-ul Zimmermann a făcut raportul, bolnavii încă duminică după amiază au fost transportați la spitalul de contagiune.

Numărul acesta de 11 bolnavi a îndemnat autoritățile să declare de epidemic teritoriul orașului Arad.

Luni, după amiază, la orle 5 comisiunea sanitară prezidată de primarul orașului, Varjassy, după medicul primar al orașului a referat despre ivirea epidemică a variolei s'au hotărât măsurile, cari să se efectueze pentru localizarea epidemicei. La aceasta ședință a comisiunii dr. Leitner, directorul spitalului de copii a atras atențiunea comisiunii asupra împrejurării, că nici din partea personalului din spital nu se observă dispozițiunile de rigoare în casuri de boale epidemice.

În urma hotărârii comisiunii sanitare. Oficiul medical orășenesc este însărcinat să scruteze de unde a pornit epidemia. Capitânul orașului a luat măsurile de lipsă, ca atât spitalul cât și spitalul de copii să fie izolat de public. S'a făcut arătare la ministerul de comerț și la cel de instrucție.

Singurul leac pentru această boală este prevenirea ei. În acest scop, școlile de copii de pe str. Weitzer János au fost instalate pentru vaccinare (oltoire) și aceste se fac zilnic de medicii orașului dela 9—12 a. m. și 4—6 p. m.

Pentru liniștirea celor interesati anunțăm că direcțiunile școlilor din Arad, între ele și direcțiunea seminarului nostru diecezan, au luat cele mai energice măsuri de izolare prin închiderea porților și oprirea oricărui contact cu lumea din afară. La seminarul nostru atât intrarea cât și eșirea sunt interzise. Elevii au fost cu toții vaccinați și astfel imunizați.

De altfel părerea din urmă a cercurilor medicale este că întinderea boalei a fost prevenită la timp.

Contele Apponyi atacat de socialiști. Eri a avut loc în Kassa congressul studenților catolici la care a luat parte și contele Apponyi. Sosind contele la gară, socialiștii i-au făcut o manifestație ostilă.

Pe când Apponyi voia să urce în trăsură, socialiștii l-au înconjurat și l-au aruncat cu pietrii.

Politia a intervenit și a răspândit mulțimea. Mai târziu socialiștii au revenit iarăși încercând să-l atace din nou pe contele Apponyi, însă politia și de data aceasta a risipit pe manifestanți.

După un an. Încă din august al anului trecut crâșmarul din Neoplanta Dragutin Vuin făcuse o vizită prietenului său Dušan Paity din comuna Káty, de unde dispăruse fără urmă. Se credea la început, că Paity i-ar fi stâns viața prietenului său, dar din lipsa de dovezi, cercetarea ce se pornise contra lui a fost sistată. După două luni a dispărut din comună și Paity. De atunci nu s'a mai știut nimic despre el, până în săptămânile trecute, când s'a reîntors din America. Făcându-și atunci o perchiziție domiciliară, într'un colț al

pivniței lui a fost aflat cadavrul lui Vuin, îngropat la o adâncime de 1 metru și jumătate. La aceasta, Paity și-a recunoscut fapta, mărturisind, că el este ucigașul lui Vuin și că după ce l-a împușcat, i-a luat toți banii — 7 mii coroane — ce-i avea la dânsul și alte obiecte, pe cari le amanetase la casa de amanetare din Szabadka. Politiia a arestat și pe soția lui Paity, presupusă, fiind ca complice al omorului.

Falsificatori de bani. De vre-o câteva săptămâni, prin împrejurimile Dobrefinului circula bancnote false de câte 10 și 20 coroane. Jandarmeria a pornit cercetări întinse pentru descoperirea falsificatorilor, în urma cărora se crede, că banda de falsificatori ar fi fost descoperită în comuna Böszörmény. Membrii acestei bande ar fi câțiva din cei mai bine situați proprietari ai respectivei comune, cari decamată sunt puși sub controlul jandarmeriei. Jandarmeria crede, că încurând va pune mâna pe toți membrii acestei bande, dintre cari mai mulți sunt imprăștiati pe sate pentru punerea în circulație a bancnotelor false.

Impotriva frigului. Regele Christian al IX-lea al Suediei, nu citea decât foarte rar ziarele, dar le găsisse o altă întrubunțare, după cum scrie un confrate. Timp de ani de zile regele minunase pe aghiotanții săi pentru ca în zilele de paradă pe vreme de iarnă azista fără a fi acoperit de manta, pe când ofițerii tremurau de frig.

Unul dintre intimii săi sfârși prin a descoperi stratagema lui și de atunci nici el nu a mai tremurat de frig. Înainte de paradă se înfășură cu ziare. Apoi puneă uniforma și se simțea minunat.

Gabriel D'Annunzio și studenții. Studenții dela facultatea din Bologna au trimis marelui poet italian o adresă rugându-l să ocupe locul rămas vacant la această universitate prin moartea lui Pascoli, poetul decedat în ultimul timp.

D'Annunzio le-a răspuns telegrafic: „Vă mulțumesc tineri prieteni, dar iubesc cu mult mai mult prundurile deschise, decât școlile închise de care vă urez să vă liberați cât se poate mai curând. Salutare la toți.

Gabriel D'Annunzio.

Îată o lecție la care studenții nu se așteptau dar pe care credem că nu o vor uita.

Vărsări de ape. După cum se anunță din Seghedin, Tisa crește în continuu, luptându-se cu digurile de câtră orașul Seghedin, pe când o mare parte din teritoriul Seghedinului-nou situat pe partea cealaltă a Tisei e acoperit de apă. Din zi în zi valorile amenință tot mai mult zăgăzurile de apă și comunele mai jos situate, așa că dacă apa va mai crește numai câteva zile — va fi inevitabile, o groaznică catastrofă. Locuitorii comunelor de pe țărmurii Tisei se luptă desperați pentru evitarea pericolului; cu prea puțină speranță însă, deoarece Mureșul și Crișurile cresc în continuu în urma topirii zăpezii din munți. Vestii îngrijitoare sosesc din Solnoc, Maramureș și tot astfel din Bihar, unde râul Ér s'a revărsat, acoperind cu apă teritoriul întins. Prin mai multe din comunele jos situate, circulația pe străzi se face cu luntrii. Pe la Nădlac s'a revărsat și Mureșul, cauzând pagube enorme.

Fluturi falși. După anticarii și ancatorii de tablouri, care au fost greu încercați în ultimii ani prin tablourile false ce li-s'au vândut, a venit rândul și entomogistilor (colecționarii de insecte).

Astfel un colector de fluturi a fost victima unor falsificatori foarte abili. Îată cum procedează acești artiști care fac concurență lui D-zeu. Pe aripile fluturului pe care voiesc să-l picteze întind un strat subțire de... și presară totul cu diferite culpri. Falsificatorii nu numai că imitează natura dar creează specii noi și raze pe care le vând cu prețuri fabuloase.

Astfel un amator a căpătat cu bani scumpi un fluture roșu cu marginile aripilor în albastru, care nu a existat nici odată.

Panică. O conferință se anunță zilele acestea la Paris într'o sală particulară. Un confrate gelos pe conferențiar și-a procurat o sumă de bilete de intrare pe care le-a distribuit la o mulțime de persoane, care purtau numele de Durand.

La mijlocul conferenței o persoană dete buzna în sală strigând:

— Durand, e foc la tine acasă.

Îdată toți duranzii săriră în picioare, ca o-

păriți crezând fie-care, că strigatul îl privește pe el.

Se produse o așa confuzie în sală încât a trebuit multe eforturi spre a se restabili ordinea.

Voluntari pentru Tripolis. Trei elevi din clasa IV a școlii reale din Arad au dezertat din școală și au plecat să lupte în Tripolis — încă nu se știe pentru cine. Unul din ei a luat de acasă 240 coroane, cu cari s'a cumpărat, între altele, arme. Tripolitani însă, pe cale telegrafică au fost prinși la Kaposvár.

Nici un mort, nici un rănit.

Macedo-românii din Constanța și atențul în contra regelui Italiei. Membrii coloniei macedo-române din Constanța au expedat următoarea telegramă dlui ministru de interne al Italiei, cu rugăminte de a se face lumină în jurul calomnioasei ocaziuni aduse dlui N. Tacit, ocazia odiosului atentat încercat în contra M. Sale regelui Italiei.

Excelență!

Compatriotul nostru Nicolae Tacit, fost inspector al școlilor române din Turcia, este menționat arestat, în urma odiosului atentat, încercat în contra M. Sale regelui Emanuel. Latinii de origine, sufletele noastre au fost cuprinse de o legitimă indignare, la anzul acestui odios atentat. Dureca ne-a fost cu atât mai mare, cu cât, pe nedrept este acuzat și menținut până azi în arest. D. Nicolae Tacit de a cărua cinste, corectitudine și devotament suntem cu toții convinsi. Rogăm pe excelența Voastră ca lumină definitivă făcându-se în jurul acestei calomnii, să binevoiați a dispune edificarea și salvarea prestigiului unui om nevoințat și cunoscut filo-italian prin punerea în libertate. Membrii Coloniei Macedono Române din Constanța.

Tase Dabo, Gh. Rizescu, Hendron, doctor Pappazisi, Anastas Târlea, G. Birola, N. Papeacu, N. Constantinescu Sterie Chitu, Hristu Ciomu, Tanase Rizescu, Cosma Dussi, Spiru Frangu, C. Pelucuda, N. Gheorghiu, Teodor Dimes, M. Sterie, P. Mamura, N. Griva, Tache Palas, Nasi Diamand Dumitru Rizescu, Tel. Diamand, P. Mihulescu, G. Gheorghiu, Costică Târlea, Spiru Demontie, Aristide Diamand, Vagheli Nassi, Constantin Ciomu, I. mitri Maza, Teodor Târlea, Costică Gheorghiu, Alabadi Pappa, Costa, I. Birola, N. Cosmegie, Pete Puce, H. Arginteanu, I. Mihulescu, Hristu Costel Sereca, I. Befa, H. Târpece, G. Sereca, Teodor Tula, Nachi Dida, Tachi Ciccu, D. Boza, Tudor Anlea, Ion Bolea, Nicolae Cusi, Petru Vulcan.

Teatrul Apollo. Azi, micreuri, teatrul Apollo va prezenta următorul program foarte atractiv:

1. Industria de humbac (instructiv). — 2. Ventrilocul (comedie americană). — 3. Locul desfășurării de Henric Rothschild dramă socială în 3 acte (senzațiune). — 4. Umbra lui Lemke (umoristic).

Prețurile locuriilor: Loja, de persoana 1 cor. Loc rezervat 1 cor. — Locul I, 80 fil. — Locul II, 60 fil. — Locul III, 40 fil. — Local IV, 20 fil. — Orhestra proprie. — Garderobă.

Începutul reprezentațiilor d. a. dela orele 8 și un sfert—11 noaptea.

POȘTA ADMINISTRATIVĂ

Dim. T. Sudriș. Din broșura cerută nu mai avem nici un exemplar.

Redactor responsabil: **ANASTASIU HALCAGIAN.**

Atragem atențiunea on. public ecitor al ziarului nostru, că cele mai noi buchete și cunui de trandafiri, — plante, flori, precum și totfelul de flori mai ieftin se capătă la

JELINEK FERENCZ
grădinar

Oradea-Mare (Nagyvárad).

Catalog de prețuri gratis și franco.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCIAR ROMÂN DIN BUCUREȘTI.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștința publică că, Joi 12/25 Aprilie a. c. se vor trage la sorti scrisuri funciare ru rale, pentru un Capital de Lei 2.076,400— în care :

Scrisuri 1% la 26 a tragere . Lei 145,100—
 Scrisuri 5% la 61-a tragere . Lei 1.931,000—

Tragerea la sorti se va face la orele 3 p. m. în ședința publică în localul Societății Strada Colței No. 27.—

DIRECTIUNEA

Un comis

cu purtare solidă care vorbește toate trei limbile patriei cu cunoștință în bransa fabricării află **imediat aplicare** în prăvălia cu mărfuri de lăcănie și ferărie a firmei **B. Popovits și Fii** în Hațeg (Hátszeg)

De inchiriat.

Este o casă cu etaj, edificiul lateral pe intrabil de 800 □ st. în comuna mare: **Mercina** (Mercsény Ott. Krassó). Nimerit loc pentru neputători. Oferte la adresa: **Terentius Bugariu** preot militar **Timișoara.**

Gustați

SLEPING-car

din fabrica „Bragadiru”.

Cadouri de Sărbători

poți afla cu prețuri nimerite de ieftine la firma

Grallert J. és Fia

orologier și bijutier

ARAD, Bulevardul Andrássy 22.

Depozit mare în briliante, juvaericeale, argintierie și orologerie.

CIASORNICE, GIUVAERICEALE, GRAMA-FOANE și PLĂCI : cu plătire în rate, pe lângă garanție de 10 ani.

Cele mai ieftine din întreaga țară la **TÓTH JÓZSEF,** orologier și chirometrie **SZEGED, Dagonics-tér 11.**

Ultimo de scrisori de recunoștință! Reparații cu garanție de 5 ani. Trimit catalog românesc gratuit și franco. Cele mai bune plăci românești de gramafon.

Cel mai frumos și cel mai ieftin cadou și suvenir este inelul cu litere alui Fischer, care se poate lărgi și strânge, cu literă după plac. — Prețul în bani gata: inel de argint, aurit 2 cor., inel de aur 14 curate 5 cor. și

cu mărgăritare și pietri turcheștan 7-50 cor. cu 3 briliante 98 cor. Porto și împachetarea 70 fil.

Roze frumoase

distins cu 2 medalii de aur

Pentru înscăpșirea sigură și înflorire bogată garantăm până la valoarea prețurilor.

Pachetarea și transportul oriunde gratis! — Prospect mare ilustrat cu instrucțiuni probate pentru plantare gratis.

- 10 bucăți trandafiri înalți, de 2 ani, numai noutăți . Cor. 20-
- 10 bucăți trandafiri înalți, de 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune . 16-
- 10 bucăți trandafiri — tufe, de 2 ani, numai noutăți . 9-
- 10 bucăți trandafiri — tufe, de 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune . 7-
- 10 bucăți trandafiri alergători, cele mai frumoase soiuri . 7-
- 10 bucăți trandafiri, permanent înfloritori, atârnătoare pentru balcoane de așezat în lădițe, ornamente foarte pompoase pentru ferestri de la cor. 5 până . 8-
- 10 bucăți chrysanthemum, 10 soiuri, mari . 4-
- 10 bucăți garoafe cezar, soi pompos permanent înfloritor de la cor. 5 până . 10-
- 20 bucăți garoafe de culoare albă și argintie . 5-
- 10 bucăți Cactus Dahlia, numai soi nobil . 5-

Wilk M. Fr. iun. și soții

CODLEA, (Feketehalom)

Comitatul Brașov (Brassó megye)

Trimitem prospect în limba maghiară și germană gratis.

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10. (Casa proprie).

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Întreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucruri pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu prețuri moderate. :::

Distins cu medalia de aur la expoziția din Paris!

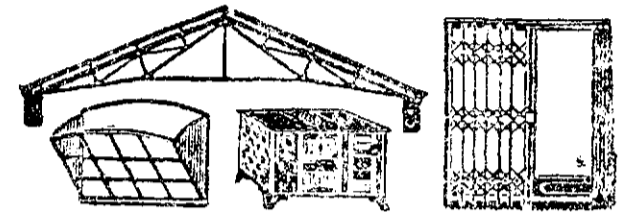
Cel mai bun cosmetic este

CREMA SĂPUNUL PUDRA MARGIT

Cel mai bun și mai sigur mijloc în contra beției se capătă la

BRAUN ERNŐ

Farmacia la „SFÂNȚA TREIME” Temesvár-Józsefváros, strada Bem nrul 30.

ILIE BURĂ

lăcătuș artistic și pentru zidiri, **BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).**

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepți, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de **reparaturi** atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

IGNATIE STIGSINSKY

zugrav și văpsitor, negu-
: storie de văpsele :

LUGOJ,

Palatul evanghelic-reformat.

Telefon nr. 164. — Telefon nr. 164.

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit“ e nestrăicătoare, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀▶ Săpun Margit 70 fil. ▶◀ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

A R A D.

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer« calitate bună, pentru femei cu 30 fl., (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., centralbobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare soi 55 fl., cu lumre scufundătoare (sülyesztő karikahajós)—centralbobin fără sunet, artistic lucrate, un adevărat decor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — Liferează:

KRAUSZ HENRIK,

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.
Revizătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

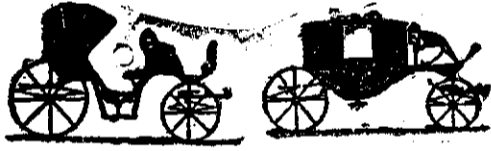
Țesătorie artistică

Schmidt János és Társa

Pécs, Király-utca 21.

Dispus la expoziția din Budapesta, Seghedin și Cincisierci (Pécs).

Pregătim toffelul de pânză, damast, rufe pentru pat, ștergere, pânzături, servete, perini, albituri pentru domni și dame. — *Trusou complet pentru domnișoare.*

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de *ferărie, șelărie și lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

JOHANN SEIBEL

strungărie artistică aranjată pe putere de mașini, în

Brașov, Str. Lungă No 45.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buși, de cea mai bună calitate, apoi dăcuri, bile și popice pentru biliard și popicărie precum și toffelul de *piefoare pentru masă*, pe lângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— **Lucrări de ornament.** —

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-Lévay, vis-à-vis de Tribunal.

Se recoman. pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cofocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor scotesc taxa numai pentru 5.

— Pregătit la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor

Styaszi József

prima fabrică ardeleană de billarde și templete în Kolozvár, David Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de billarde și în provincie. — Ține mare asortiment de billarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistrița — Besztercze.

10% economie la comanda

— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuploarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

P. Bittenbinder

colorator de mătăsuri, curățitor chimic de haine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centrala: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárváros, Fő-utca 27. sz.

Curăță și colorează, chimic, orice haine de dame, domni și copii, perdele, pânzături și îmbrăcăminte de mobile. — Apoi spală și calcă orice fel de albituri, gulere și mangete. Comande din provincie se fac prompt. Costume bărb. curăț chimic cu 3 cor. Fărbuește toffelul de tort în diferite culori.

H. DURATZO

fost șef. atelierului fotografic Mandy

Atelier fotografic

București, strada Gr. C. Cantacuzino (România).

Premiat la a. 1902 din partea expoziției Industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS

păpușar,

— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

Vânzare de altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine voiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze cu încredere la pepinaria condusă conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ós-Gsanád, Torontálmogyo.

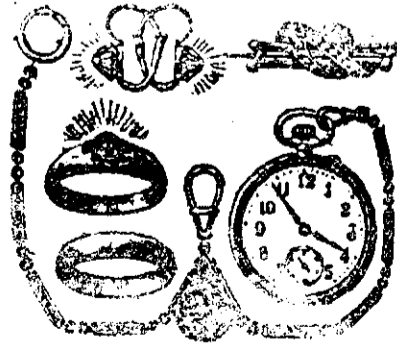
unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanție. **Prețuri solide! — Serviciu prompt!**

Credit pe ipotecă, pe
cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :

**HERZOG
SÁNDOR**

ARAD, str. Weitzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

Să sprijinim industria locală!

Cel mai mare depozit de pălării din Făgăraș și împrejurime a lui
IOAN WELTHER MĂESTRU de pălării
FĂGĂRAȘ, piața Ferencz József-tér 17.

Recomandă înaten-
țiunea m. st. public
din loc și împreju-
rime depozitul său
foarte bogat în pă-
lării, de cea mai

bună calitate pentru femei, bărbați și copii, precum și pălăriile
de model pentru femei după cea mai nouă modă din Paris,
Viena și Budapesta, și șapei de sport pentru copii, pălării de
sport dela 1 cor. 40 fl. în sus. Are în depozit străcurătoare de vin
și rachiu. Căleatul cilindrelor se execută la moment. Primește cu-
rățirea și văpsirea pălăriilor pe lângă prețurile cele mai favorabile.

CITROM ADOLF

antreprenor de conducte pentru apă și canalizări
ARAD, piața Boros Béni nrul 6.

Pregătesc: Toffelul de conducte pentru apă, odăi pentru
baie, closet englezes, mese pentru toaletă și pentru spălat,
conducte pentru apă murdară, cu ulei sau cu apă, pisoire
fără miros. Fântâni cu pompe, conducte pentru apă caldă,
aranjamente de băi cu spirt și cuptoare pentru încălzit pre-
cum și repararea lor.

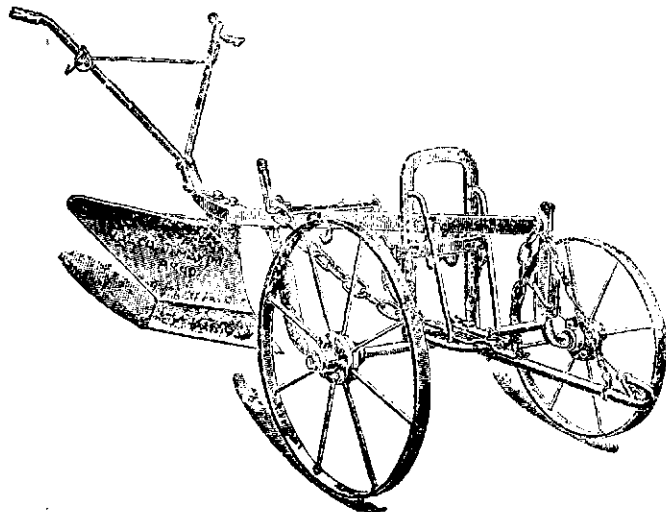
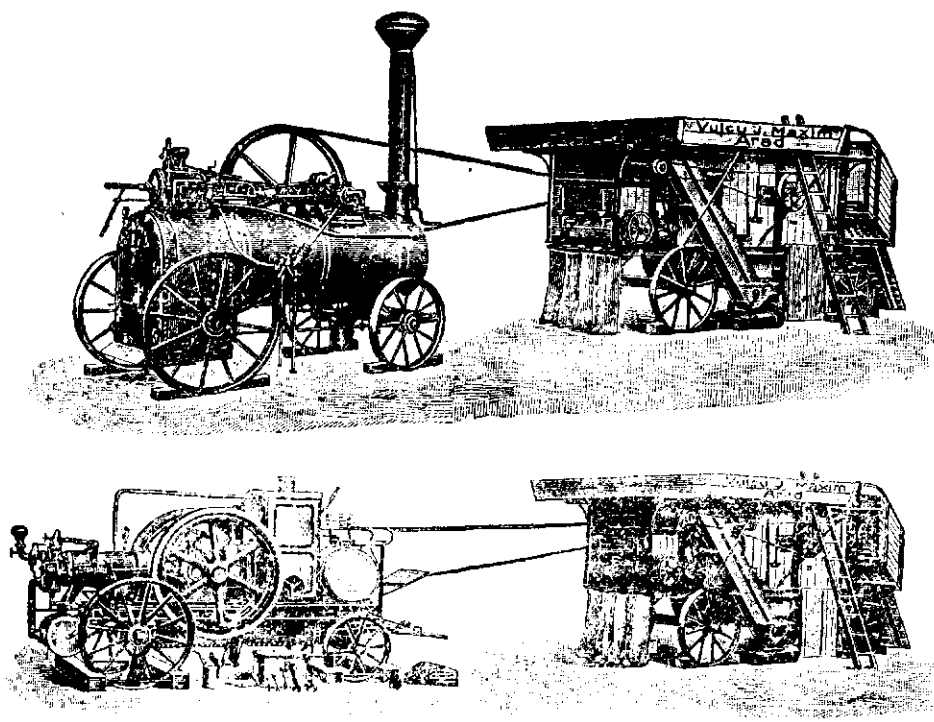
Tinichigiu pentru zidiri și pentru obiecte de artă decorativă.

Primește aranjamente pentru ținerea în bună rânduială
a caselor peste întreg anul, lângă prețuri foarte ieftine.

MAXIM I. VULCU fabricant de
: mașini :

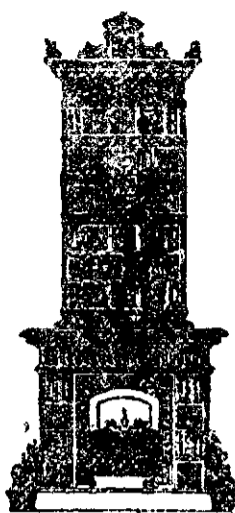
ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să
umbe singure, o efectuează în prețuri
moderate, după sistemele cele mai prac-
tice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu
transmission.

Toffelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de
secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez
toffelul de mori cu abur, mectoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente
mechanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la
firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare). : : :

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Karl Schulleri

atelier de cuptoare,
Sibiu, Târgul Fânului 7.

Execută:

cuptoare cu căhăli

În toate colorile, precum și încălzite în forma Meissner și Kastel, îmbrăcate în căhăli. Deasemenea construiește cuptoare de fierd din căhăli albe și vinete.

Primesc și tot felul de reparaturi, ce se țin de bransa mea. Comandă primește și dl Victor Roth, prăvălie de coloniale, Sibiu, Strada Sării (Salzgasse) Nr.

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.
Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a călători) MAREA EXPOZIȚIE de totfelul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE de primul rang.

Executăm toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi. — Orice comandă se efectuează prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

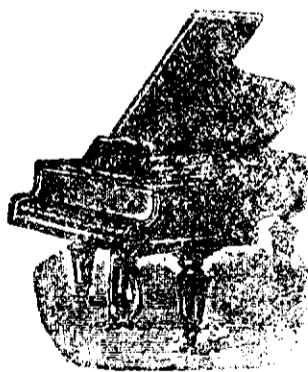
Primul și cel mai mare depozit de pian

W. P. Richter,

Brașov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: pian, harmonici și pianine, fabricație Bösendorf, Schreighoffer și Förster.

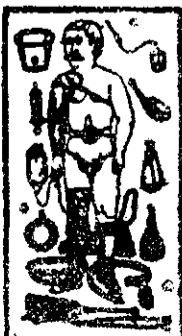
Imprumută pian în condiții favorabile

Guidó Becsi

pregătitor de bandae,

Sibiu—Nagyszeben, Reispargasse Nr. 7.

Serec omandă pentru executarea tuturor aparatelor ortopedice: Dreptăitor, aparate de rezimat, mers și întins, mâni și picioare artificiale, mai departe bandage pentru surpături, ori ce formă și execuție, cingători de gumi, ciorapi de gumi și toate articolele aparținătoare acestei specialități. — Depozit de articlii chirurgice, ligatoare, vată pentru ajutoare la nașteri, ștofă pentru așternuturi de pat Rico, cingători igienice pentru dame 1 duzină 1 cor. — Specialități franceze de gumi. Trimitere discretă. În caz de lipsă Vă rog pentru comanda D-voastră.

Bumbera István,

croitor civil și preoțesc,
croitorul preoțimei greco-cat.

Oradea-mare — Nagyvárad.

Edificiul Bazarului (partea spre teatru). Telefon 869.

Sezonul de toamnă și iarnă!

Au sosit stoffe moderne, englezești, scoțiene și indigene, calitatea cea mai bună. Costumele croială modernă, și lucrute cu mult șic. Prețuri moderate. Lucru cu mare atențiune. Singurul depozit de articole preoțești și bisericesti.

Georg Barthelmie

mechanic

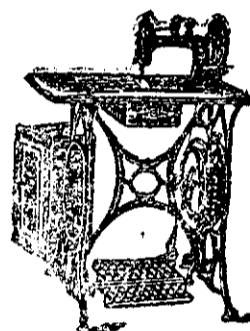
Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramfoane, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

fotograf

Sibiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

Execută totfelul de icoane artistice.

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea, copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe că atelierul acesta în privința mărimei este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Cu dragă și servesc.

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalații

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gâbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galvanerie edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. Specialist în apeducte la case, canalizare, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de totfel, dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabate. Depozit bogat în vâni, scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiincios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

nr. telefonului 604.

Nr. telefonului 604.

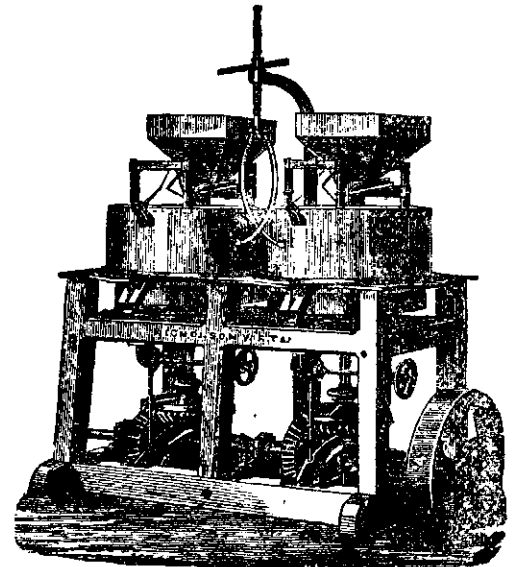
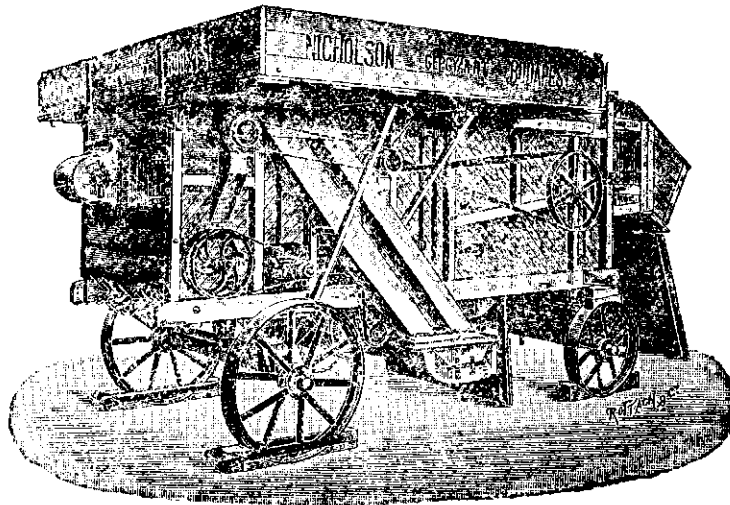
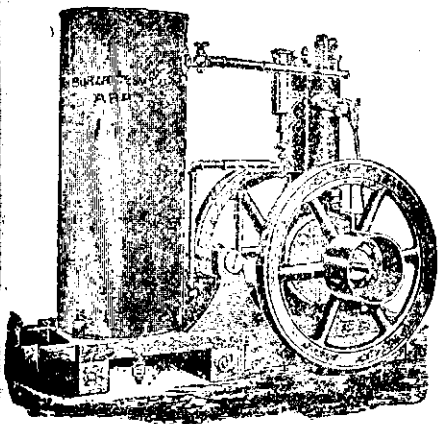
FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** aranjăm **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzină cu oleu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

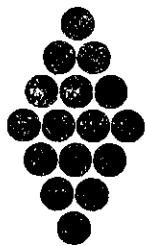
Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe speșele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter, „Catalog trimitem gratuit“.

Schimbare de prăvălie!

Aduc la cunoștința on. mei mușterii, că

prăvălia mea de modă ●
pentru bărbați și femei ●

am mutat-o în strada Weitzer János nr. 8
 (lângă poștă). — Rugând binevoitorul sprijin
 sunt, cu deosebită stimă:

NÉMETH ISTVÁN.

Schwaib Adolf fia Vilmos

tinichigiu și mier.

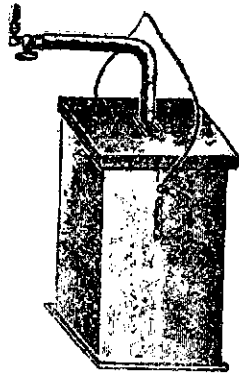
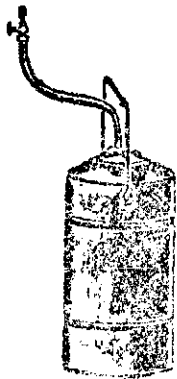
Budapest, VII. Varsány-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, canoane pentru olei, lack ori petrolu. Facle, lămpi de carbuni și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimis gratuit și franco.

Cel mai bun și mai ieftin izvor de cumpărat !

Cel mai mare asortiment în

pălării de domni și copii

numai fabricații veritabile în cele mai moderne colori și fason elegant, — apoi în

Cilindre și Claque-uri la

Gustav Schuster succesorul, Sibiu—Nagyszeben.

Grosser Ring 17.

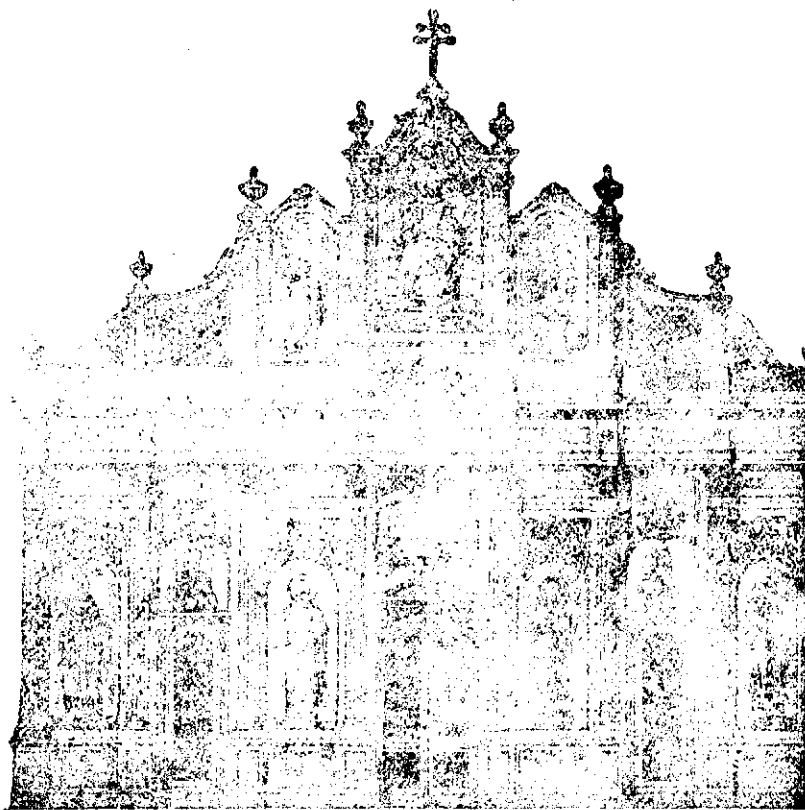

Specialitate: fabricație proprie de pălării pentru țărani români și sași.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

Institut pentru edificarea altarelor în

Budapesta, Köbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile.

Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de mâncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistuirea grea, ori în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat **catar, sângăriuri, dureri de stomac etc.**

este medicina

Baldrianum Dr. Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor de stomac, are calitățile unui vin excelent, care păzește contra tuturor urmărilor, precum: nervositate, insomnie, amețeli și flegmă.

În urma compoziției sale excelente, având vin de Samos, picături de Baldrian, sirop de smeură și de ci-reșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipăției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea celor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe nemâncate și seara înainte de culcare în cantitate de un pahar de licheur. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă și să-l îndulcească cu puțin zahăr.

Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4 coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad, Aradul-nou, Glogovárz, Gyorek, Ménes, Párlis, Lippa, Hidogkut, Vioga, Székesut, Pécska, Torony, Válagos, Egres, Nádás, Berzova, Orzivalva, Merzifalva, Sándorháza, Bogáros, Szerb-Sz. Péter, Perjámos, Szemlak, Sáralfalva, Nagylak. Farmaciile din Arad sunt în orice parte.

Să ne păzim de înșelăciuni

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel

Sam. Wagner,

Prima turnătorie de fier Sibiană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

NAGYSZEBEN.

Cea mai renumită fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauție. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Piuă pentru abale (postavuri).

Foarte mare export în România și orient.

Instalează: mori de orice mărime Cilindre la mori pentru asortat făina — Conducte de apă etc. — Efectuează: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase — Explicări și cataloage la cerere gratis.

